

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

J m é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Wintra, soudce zpravodaje Jaromíra Jirsy a soudce Pavla Šámala o ústavní stížnosti stěžovatele **O. E.**, podnikající fyzické osoby, zastoupeného Mgr. Ondřejem Zaorálkem, advokátem, sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, Ostrava, proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě č. j. 8 Co 172/2022-128 ze dne 18. 5. 2023, za účasti **Krajského soudu v Ostravě**, jako účastníka řízení, a obchodní korporace **AUTOSKLO OSTRAVA PORUBA s. r. o.**, sídlem Opavská 89/115, Ostrava, zastoupené Mgr. Žanetou Pröll, advokátkou, sídlem 28. října 3390/111a, Ostrava, jako vedlejší účastnice řízení, takto:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě č. j. 8 Co 172/2022-128 ze dne 18. 5. 2023 byla porušena základní práva stěžovatele na soudní ochranu a rovnost účastníků v řízení podle článku 36 odst. 1 ve spojení s článkem 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, a proto se uvedené rozhodnutí ruší.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Klíčovou otázkou v projednávané věci je, zda odvolací soud neporušil zásadu takzvané zákonné koncentrace řízení a princip rovnosti účastníků řízení, provedl-li v odvolacím řízení další důkazy, aniž by pro to byly splněny zákonné předpoklady.

2. Ústavní stížností se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví citovaného rozhodnutí; namítá, že jím byla porušena jeho práva zaručená v čl. 36 odst. 1 a čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod („Listina“) ve spojení s čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“).

II. Skutkové okolnosti věci a její procesní vývoj

3. Stěžovatel a vedlejší účastnice (podnikatelka v mezinárodní nákladní dopravě) nejpozději v roce 2019 uzavřeli ústní dohodu, na základě níž stěžovatel pro vedlejší účastnici zprostředkoval uzavření smluv o přepravě s třetími osobami; vedlejší účastnice následně přepravu prováděla svými nákladními vozidly.

4. Během jedné z přeprav, kterou stěžovatel zprostředkoval, byla v roce 2020 vedlejší účastnici v Německu uložena pokuta v přepočtu 23 751,95 Kč, protože nákladní vozidlo překročilo nejvyšší povolenou hmotnost. Vedlejší účastnice proti splatným pohledávkám stěžovatele (19 971 Kč) započítala své tvrzené pohledávky na základě nároku na náhradu škody vzniklé zaplacením uložené pokuty (23 751, 95 Kč), dále nároku na vydání bezdůvodného obohacení vzniklého neoprávněnými fakturacemi (8 007 Kč) a domáhala se proti stěžovateli zaplacení 11 785, 95 Kč.

5. Okresní soud v Ostravě („nalézací soud“) rozsudkem č. j. 30 C 27/2021-70 ze dne 23. 5. 2022 žalobu vedlejší účastnice zamítl. V průběhu řízení nalézací soud vedlejší účastnici poučil podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. o povinnosti tvrdit a navrhnout důkazy k údajnému smluvnímu ujednání. Následně dospěl k závěru, že vedlejší účastnice a stěžovatel uzavřeli ústní smlouvu o zprostředkování; v řízení ovšem nebylo zjištěno, že by uzavřeli také ústní dohodu, na jejímž základě byl stěžovatel povinen kontrolovat dodržování maximálního zatížení vozidel při provádění přepravy. Domáhala-li se vedlejší účastnice náhrady škody způsobené zaplacením pokuty za překročení maximálního povoleného zatížení vozidla, bylo její povinností tvrdit a prokázat, že stěžovatel na sebe takovou povinnost smluvně převzal. Vedlejší účastnice břemeno tvrzení ani břemeno důkazní ohledně pohledávky z titulu náhrady škody ani po poučení ze strany soudu neunesla, ačkoli v daném vztahu vystupovala jako podnikatelka, profesionálka, takže bylo v jejím zájmu přijmout vysokou míru obezřetnosti a učinit taková opatření, v jejichž důsledku by měla své smluvní vztahy jasně ošetřit písemnými smlouvami. Nalézací soud se z důvodu hospodárnosti řízení nezabýval tvrzenou pohledávkou z titulu bezdůvodného obohacení ve výši 8 007 Kč.

III. Obsah napadeného rozhodnutí

6. Krajský soud v Ostravě („odvolací soud“) napadeným rozsudkem rozhodnutí nalézacího soudu změnil; uložil stěžovateli povinnost zaplatit vedlejší účastnici 11 785,95 Kč s příslušenstvím a 28 032,80 Kč na náhradě nákladů řízení.

7. Odvolací soud při prvním jednání dne 14. 12. 2022 znovu poučil vedlejší účastnici (zastoupenou advokátkou) podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., aby konkrétně tvrdila, jakým způsobem měl stěžovatel plnit své povinnosti od počátku až do konce uskutečnění přepravy, a zároveň aby nabídla důkazy k prokázání svého tvrzení (č. l. 97). Vedlejší účastnice navrhovala vyslechnout svého jednatele již v řízení před nalézacím soudem, ten však navržený důkaz neprovedl. Odvolací soud následně vyslechl jednatele vedlejší účastnice během druhého jednání dne 30. 1. 2023 (č. l. 100), ta v návaznosti na výslech svého jednatele u stejného jednání navrhla vyslechnout svědka R. F. (účetního společnosti) a stěžovatel nato navrhl provést výslech svědka — P. F. (bývalého zaměstnance vedlejší účastnice) [č. l. 101]. Stěžovatel následně písemným podáním doručeným odvolacímu soudu dne 31. 1. 2023 navrhl provést důkaz svým účastnickým výslechem; odkázal přitom na obsah účastnického výslechu jednatele vedlejší účastnice a uvedl, že je způsobilý

vyjádřit se k obsahu ústní dohody (č. l. 104). Odvolací soud poté u třetího jednání dne 10. 5. 2023 vyslechl pouze účetního společnosti R. F. a bývalého zaměstnance P. F. (č. l. 117–119).

8. Odvolací soud v napadeném rozsudku ze dne 18. 5. 2023 dospěl na rozdíl od nalézacího soudu k závěru, že strany ústně uzavřely nepojmenovanou smlouvu s prvky smlouvy o zprostředkování, na základě které se stěžovatel zavázal kontrolovat zatížení vozidla určeného k přepravě. Jelikož stěžovatel porušil smluvní povinnost, odpovídá za škodu vzniklou uložením pokuty 23 751,95 Kč. Vedlejší účastníci dále proti stěžovateli vznikl nárok na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 8 005 Kč, neboť ten neprokázal, že byla provedena veškerá doprava, za níž účtoval odměnu v podobě provize; vedlejší účastnice proto započítla pohledávky oprávněně.

IV. Argumentace stěžovatele

9. Zaprvé, stěžovatel namítá, že odvolací soud porušil zásadu koncentrace řízení, neboť na návrh vedlejší účastnice provedl důkaz výsledkem jejího účetního, byť byl navržen až ve zkoncentrovaném řízení.

10. Zadruhé, odvolací soud bez odůvodnění nevyslechl stěžovatele, byť to sám navrhoval, a přestože by tento důkaz byl pro meritorní rozhodnutí podstatný. Odvolací soud porušil zásadu rovnosti zbraní, protože jednatele vedlejší účastnice naopak vyslechl.

11. Zatřetí, stěžovatel během celého soudního řízení řádně tvrdil, že provedené fakturace ve výši 8 005 Kč, na základě kterých se měl bezdůvodně obohatit, byly oprávněné; nalézací soud ani odvolací soud ve vztahu k tomuto nároku žádné dokazování neprovedly, a závěr odvolacího soudu o existenci pohledávek vedlejší účastnice je proto nepřezkoumatelný. Stěžovatel nebyl o koncentraci řízení v tomto ohledu řádně poučen.

12. Začtvrté, vedlejší účastnice neunesla břemeno tvrzení a neprokázala, že se stěžovatel v ústní dohodě zavázal také kontrolovat váhu nákladních vozidel, měla své dispečery v pracovním poměru a sama nese odpovědnost za přetížená vozidla.

V. Vyjádření k ústavní stížnosti a replika

13. Soudce zpravodaj podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu vyzval účastníka řízení a vedlejší účastnici, aby se k ústavní stížnosti vyjádřili. Odvolací soud se vyjádřil, že ústavní stížnost nepovažuje za důvodnou. Stěžovatel po celou dobu řízení nedoložil doklady prokazující oprávněnost provedené fakturace ve výši 8 005 Kč. Zásada koncentrace řízení podle § 118b odst. 1 o. s. ř. byla prolomena, protože odvolací soud poučil podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. při jednání dne 14. 12. 2022 vedlejší účastnici, aby doplnila tvrzení a nabídla důkazy k jejich prokázání. Vedlejší účastnice uvedla nové skutečnosti, a proto odvolací soud doplnil dokazování výsledkem jejího jednatele, který byl navržen již před nalézacím soudem. Po provedení tohoto důkazu navrhla vedlejší účastnice výslech svědka, také stěžovatel navrhl vyslechnout svědka — tyto důkazy byly provedeny. Odvolací soud neprovedl důkaz výsledkem stěžovatele jako účastníka řízení podle § 131 o. s. ř., protože jej považoval za nadbytečný.

14. Vedlejší účastnice se vyjádřila, že v projednávané věci jde o tzv. bagatelní částku a ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná, neboť neexistují žádné mimořádné okolnosti,

kteřé by jí činily ústavněprávně významnou. Projednávaná věc je sporem dvou podnikatelů, který se týká jejich podnikatelské činnosti, a stěžovatel zneužívá institut ústavní stížnosti.

15. Ústavní soud nezaslal vyjádření odvolacího soudu a vedlejší účastnice stěžovateli k replice, neboť neobsahovala žádné nové relevantní skutečnosti či argumenty.

VI. Upuštění od ústního jednání

16. Ústavní soud ve věci nenařídil ústní jednání, protože by to nic nepřispělo k dalšímu objasnění věci. Dokazování nebylo třeba provádět (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

VII. Předpoklady řízení před Ústavním soudem

17. Ústavní soud je k projednání ústavní stížnosti příslušný. Ústavní stížnost byla podána oprávněnou osobou [§ 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu], je včasná a není nepřijatelná podle § 75 odst. 1 téhož zákona. Stěžovatel je řádně zastoupen advokátem.

18. Vedlejší účastníci lze dát za pravdu v tom, že v projednávané věci jde o tzv. bagatelní částku, tj. o částku, která je spíše zanedbatelná [viz např. usnesení I. ÚS 2723/19 ze dne 11. 9. 2019; usnesení III. ÚS 405/04 ze dne 25. 8. 2004 (U 43/34 SbNU 421)]. Ústavní soud je při projednávání věcí bagatelního charakteru velmi zdrženlivý a jejich meritorní posouzení přehodnocuje jen v případech, kdy je tvrzené nesprávné posouzení sporné otázky výsledkem ustálené či naopak nejednotné rozhodovací praxe, která brání tomu, aby bylo podústavní právo vyloženo a aplikováno ústavně konformním způsobem bez zásahu Ústavního soudu [nález sp. zn. II. ÚS 2460/17 ze dne 19. 3. 2018 (N 53/88 SbNU 699)].

19. Ústavní soud v nyní projednávaném případě dospěl k závěru, že ústavní stížnost stěžovatele přes bagatelní charakter sporu zjevně neopodstatněná není. Stěžovatelův případ podle Ústavního soudu reprezentuje širší, strukturální problém české civilní justice, spočívající v porušování základních pravidel sporného řízení, prolamování zásady zákonné koncentrace a neúplné apelace v řízení před odvolacím soudem. Otázka zákazu tzv. novot (nových tvrzení a důkazů), provádění dalšího dokazování po dosažení „koncentračního bodu“, nebo až v odvolacím řízení, kterou odvolací soudy často řeší *ad hoc*, se přímo týká práva účastníků na spravedlivý proces a zásady rovnosti zbraní v civilním řízení soudním. Důvod k výjimečnému postupu Ústavního soudu je proto dán a ústavní stížnost stěžovatele byla posouzena meritorně.

VIII. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

20. Základní právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 6 Úmluvy zaručuje každému, že se může domáhat u soudu svého práva „*stanoveným postupem*“, přičemž „[p]odmínky a podrobnosti upravuje zákon“ (viz čl. 36 odst. 4 Listiny).

21. Právo na soudní ochranu není absolutní a podléhá některým zákonným omezením, jež jsou vtělena zejména do procesních předpisů; žádné z těchto omezení však nesmí být nepřiměřené a nesmí narušovat podstatu chráněného základního práva [rozsudek Evropského soudu pro lidská práva („ESLP“) ze dne 23. 6. 2016 ve věci *Baka proti Maďarsku*, č. stížnosti 20261/12, § 120]. Z hlediska ochrany základních práv a svobod je nezbytné, aby jednotlivé podmínky, za nichž se lze soudní ochrany domáhat, sledovaly legitimní cíl a byly vůči tomuto cíli přiměřené [viz bod 27 stanoviska pléna sp. zn. Pl. ÚS-

st. 45/16 ze dne 28. 11. 2017 (ST 45/87 SbNU 905; 460/2017 Sb.) či stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 53/21 ze dne 7. 9. 2021 (ST 53/108 SbNU 297; 402/2021 Sb.), bod 27].

22. Z právě uvedeného mimo jiné vyplývá, že obecné soudy a Ústavní soud musí příslušné procesní předpisy interpretovat a aplikovat tak, aby na účastníky řízení nebyly kladeny nepřiměřené, tj. nad rámec smyslu a účelu právní úpravy jdoucí požadavky, a nebylo tím fakticky bráněno realizaci jejich práva na soudní ochranu (nález sp. zn. IV. ÚS 410/20 ze dne 16. 6. 2020, bod 27). Přepjatý formalismus či „procesní cynismus“ v postupu soudů je v rozporu s požadavkem zajištění efektivního a faktického přístupu k soudu (srov. rozsudek ESLP ze dne 12. 11. 2002 ve věci *Běleš a ostatní proti České republice*, č. stížnosti 47273/99, § 50–51).

23. Pravidla formálních postupů, které je třeba dodržet při žádosti o soudní přezkum nebo podání opravného prostředku, mají na druhou stranu zajistit řádný výkon spravedlnosti a naplnění zásady právní jistoty; účastníci řízení totiž mají nárok očekávat, že jednou daná pravidla budou respektována (viz rozsudek ESLP ze dne 15. 10. 2002 ve věci *Canete de Goni proti Španělsku*, č. stížnosti 55782/00, § 36). Dodržování formalizovaných zákonných postupů je nezbytné, neboť omezuje libovůli soudů a zajišťuje rovnost zbraní účastníků řízení, efektivní rozhodnutí sporů v přiměřené lhůtě a respekt k soudům (srov. rozsudek ESLP ze dne 5. 4. 2018 ve věci *Zubac proti Chorvatsku*, č. stížnosti 40160/12, § 96).

24. Soudy se při uplatňování procesních pravidel musí vyvarovat excesivní rigidity, která by mohla ohrožovat materiální spravedlnost řízení jako celek, ale i přílišné flexibility, jež by vedla k odstranění procesních požadavků stanovených zákonem a předvídatelnosti procesního postupu soudu (rozsudek ESLP ze dne 31. 1. 2017 ve věci *Hasan Tunç a další proti Turecku*, č. stížnosti 19074/05, § 32–33).

25. V nyní projednávaném případě stěžovatel namítá, že odvolací soud ve vztahu k němu procesní pravidla uplatnil nepřiměřeně a protiústavně. Podle Ústavního soudu lze stěžovateli přisvědčit z následujících důvodů: Zaprvé, odvolací soud v rozporu se zásadou rovnosti účastníků provedl v odvolacím řízení další dokazování, aniž pro to byly splněny předpoklady, čímž nepřiměřeně prolomil princip koncentrace civilního sporného řízení i neúplné apelace (VIII. 1). Zadruhé, odvolací soud porušil základní právo stěžovatele na spravedlivý proces, protože opomenul vypořádat stěžovatelem navrhovaný důkaz a zároveň své rozhodnutí neodůvodnil přezkoumatelným způsobem (VIII. 2).

VIII. 1 Porušení zásady rovnosti účastníků řízení

26. Součástí základního práva na spravedlivý proces v širším slova smyslu je zásada rovnosti účastníků civilního řízení (čl. 37 odst. 3 Listiny ve spojení s čl. 96 odst. 1 Ústavy České republiky). Touto zásadou Ústavní soud rozumí „rovnost zbraní, respektive rovnost příležitostí“ [nález sp. zn. Pl. ÚS 15/01 ze dne 31. 10. 2001 (N 164/24 SbNU 201; 424/2001 Sb.); viz rovněž § 18 o. s. ř.]. Rovnost účastníků řízení mimo jiné znamená, že každé procesní straně má být dána přiměřená možnost přednést svou záležitost za podmínek, jež ji nestaví do podstatně nevýhodnější situace, než ve které je její protistrana [nález sp. zn. III. ÚS 202/03 ze dne 13. 11. 2003 (N 134/31 SbNU 193) a nález sp. zn. Pl. ÚS 49/10 ze dne 28. 1. 2014 (N 10/72 SbNU 111; 44/2014 Sb.), bod 28].

27. Podle Ústavního soudu odvolací soud v nyní projednávaném zásadu rovnosti účastníků civilního sporného řízení porušil. Dílčí závěry v tomto ohledu lze shrnout následovně: Zaprvé, je primární odpovědností procesních stran v kontradiktorním postavení, aby ve sporném civilním řízení svojí časově omezenou aktivitou (iniciativou) přispěly k objasnění skutkového stavu [VIII. 1 a)]. Zadruhé, zákonná poučovací povinnost soudu má své meze, které jsou spojeny především s institutem zákonné koncentrace řízení, a tedy i ústavního principu rovnosti stran [VIII. 1 b)]. Zatřetí, je v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení, prolomí-li odvolací soud v odvolacím řízení, ovládaném principem neúplné apelace, neoprávněně zásadu koncentrace řízení prostřednictvím nepřipadného poučení jednoho z účastníků [VIII. 1 c)]. Začtvrté, odvolací soud v nyní projednávané věci protiústavně prolomil principy koncentrace řízení a neúplné apelace, protože vedlejší účastníci znovu vyzval k doplnění důkazních návrhů, aby následně nově navržený důkaz provedl, což mělo za následek provedení nezákonného důkazu ve zkoncentrovaném řízení a opačný výsledek sporu [VIII. 1 d)].

*VIII. 1 a) Role procesních stran a soudu při objasňování skutkového stavu
v nalézacím sporném civilním řízení*

28. Zásada rovnosti stran („zbrání“) v civilním procesu obecně zahrnuje rovnost břemen, která jsou na účastníky kladena v průběhu řízení. Povinností účastníků řízení je podle § 101 odst. 1, písm. a), b) o. s. ř. tvrdit rozhodné skutečnosti (břemeno tvrzení) a navrhnout důkazy k jejich prokázání (břemeno důkazní — § 120 odst. 1 o. s. ř.). V běžném civilním sporu, který je v České republice ovládan zásadou dispoziční a projednací, je primárně odpovědností proti sobě stojících procesních stran, aby tvrdily a prokazovaly skutečnosti, které odpovídají skutkovým znakům jim příznivé právní normy [viz obecnou úpravu § 120 o. s. ř.; rovněž nálezn sp. zn. Pl. ÚS 37/04 ze dne 26. 4. 2006 (N 92/41 SbNU 173; 419/2006 Sb.), bod 65; srov. rozsudek ESLP ze dne 24. 2. 2020 ve věci *Fleischner proti Německu*, č. stížnosti 61985/12, § 40–41]. Jinak řečeno, civilní sporný proces je založen na systému procesních stran v kontradiktorním postavení: strany proto musí vlastní aktivitou (iniciativou) přispívat k objasnění skutkového stavu. Na rozdíl od řízení nesporného v něm není úkolem soudce „hrát roli skutkového policisty“ a vyšetřovat příliš aktivně — bez ohledu na iniciativu účastníků řízení — skutkový stav.

29. Je-li objasnění skutkového stavu primárně na účastnících civilního sporu, neznamená to bez dalšího, že soud za objasnění žádnou odpovědnost nenes. Soud v nalézacím řízení neplní roli jen pasivního aktéra, neboť jeho ústavní úlohou je zajistit naplnění účelu soudnictví, tj. poskytnout ochranu existujícím soukromým právům a oprávněným zájmům účastníků řízení (viz čl. 90 Ústavy ve spojení s § 1 o. s. ř.) — nesmí se však chovat nepřiměřeně proaktivně, a navíc ve prospěch jen jedné strany sporu.

30. Soudci jsou povinni vést nalézací řízení nejen formálně, ale i materiálně; podílí se na zjišťování skutkového stavu tak, aby konečné rozhodnutí bylo obecně vnímáno jako spravedlivé. Soudy existují proto, aby efektivně řešily spory a vydávaly věcně správná rozhodnutí. Opak by vedl k rezignaci na ochrannou funkci civilního práva procesního [nálezn sp. zn. I. ÚS 988/12 ze dne 25. 7. 2012 (N 132/66 SbNU 61), bod 22; nálezn sp. zn. I. ÚS 329/08 ze dne 20. 6. 2011 (N 118/61 SbNU 717)]. Soud však primárně rozhoduje na základě „zjištěného skutkového stavu věci“ (§ 153 odst. 1 o. s. ř.) — jak byly věci v řízení prokázány, nikoliv na základě stavu „skutečného“ (jak se věci ve skutečnosti staly). Úmyslem zákonodárce po roce 1989 bylo koncepčně posilovat v účastnících sporného řízení pocit odpovědnosti za výsledek sporu v duchu Ústavním soudem

dlouhodobě připomínané zásady *vigilantibus iura scripta sunt* (práva náleží bdělým), což se projevilo v novelách provedených zákony č. 519/1991 Sb., 30/2000 Sb. a 7/2009 Sb.

31. Právě popsané vyvažování materiálního a formálního vedení řízení při objasňování skutkového stavu odpovídá částečné modifikaci liberálního pojetí projednací zásady, která český civilní sporný proces primárně ovládá [Lavický, P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1-250l). Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, komentář k § 5]. Tato částečná modifikace vyplývá především z historického zákonného zakotvení některých procesních institutů, které soudu přiznávají aktivnější roli při zajišťování materiálního vedení řízení: poučovací povinnost soudu upravená především v § 5, § 43 odst. 1 a § 118a o. s. ř., a to i ve vztahu k účastníkovi zastoupeného profesionálem; oprávnění soudu dokazovat z vlastní iniciativy (§ 120 odst. 2 o. s. ř.); povinnost každého sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí (§ 128 o. s. ř.); či tzv. vysvětlovací povinnost strany nezátížená důkazním břemenem [§ 120 o. s. ř. ve spojení s nálezem sp. zn. I. ÚS 987/07 ze dne 28. 2. 2008 (N 42/48 SbNU 495), bod 16].

32. Byť je shromažďování skutkového a důkazního materiálu společnou (sdílenou) záležitostí procesních stran i soudu a byť materiální vedení řízení ze strany soudu nelze pomíjet, zůstává podle zákona v civilním sporném řízení klíčová (primární) iniciativa a odpovědnost procesních stran. V ustanovení § 6 o. s. ř. se přímo uvádí, že sporné skutečnosti mají být spolehlivě zjištěny „podle míry účasti“ účastníků řízení; nebo § 120 odst. 2, věta druhá, o. s. ř.: „Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny.“ Přímo řečeno: zásada materiálního vedení řízení má své zákonné, ale i ústavněprávní meze.

33. Instituty zajišťující materiální naplnění účelu civilního řízení nemohou být vykládány a aplikovány způsobem, který by vedl k popření rozdílu mezi zásadou projednací a vyšetřovací. V civilním sporném řízení proto nemůže být výlučnou odpovědností soudu zjistit rozhodný „pravdivý“ skutkový stav bez ohledu na aktivitu procesních stran, tj. bez ohledu na jejich skutková tvrzení a důkazní návrhy. Neaktivitu procesních stran nemůže soud bez dalšího suplovat — zásada materiální pravdy, která ovládala civilní proces před rokem 1989, již byla před více než třiceti lety opuštěna.

VIII. 1 b) Meze zákonné poučovací povinnosti soudu a princip koncentrace nalézacího řízení

34. Součástí materiálního vedení civilního sporného řízení, které má zajistit dostatečné objasnění skutkového stavu, je i poučovací povinnost soudu podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. (výzva k dotvrzení rozhodných skutečností a výzva k doplnění důkazních návrhů). Uvedená ustanovení stanoví jasné pravidlo: Neplní-li účastníci řízení dostatečně své základní povinnosti tvrzení a důkazní [§ 101 odst. 1 písm. a), b) o. s. ř.], musí je nalézací soud aktivně vyzvat a poučit, aby svoji „nečinnost“ napravily a aby neprohrály spor jen pro neunesení procesního břemene — bez předchozího „varování“ ze strany soudu.

35. Soudy podle zákona musí dát „prohrávajícímu“ účastníkovi řízení reálnou šanci k nápravě — aby dotvrdil rozhodné skutečnosti a dodatečně navrhl důkazy. Smyslem poučovací povinnosti především je, aby soud postupoval předvídatelně (§ 6 o. s. ř.), tedy aby procesní strana neprohrála spor jen proto, že neunesla břemeno tvrzení či břemeno důkazní, aniž by před tím věděla či mohla vědět, že ji takové břemeno vůbec tíží [viz nálezný sp. zn. I. ÚS 212/06 ze dne 3. 10. 2006 (N 177/43 SbNU 31)].

36. Poučovací povinnost podle § 118a o. s. ř. byla do českého civilního procesu zavedena od 1. ledna 2001 tzv. velkou novelou občanského soudního řádu (zákonem č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Předmětná zákonná úprava sledovala cíl zajistit předvídatelnost soudního rozhodování tak, „[...] aby poučení, kterého se má účastníkům ze strany soudů dostat, bylo konkrétní a podrobné a aby se jim dostalo v takovém stadiu řízení, kdy je to pro vedení řízení potřebné [...]“ (důvodová zpráva k uvedenému zákonu).

37. Zákonnou poučovací povinnost soudu ve smyslu § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. ovšem nelze vnímat jako neomezené zmocnění soudu k paternalistickému vedení sporu. Po soudech v běžných civilních sporech nelze požadovat, aby účastníky „vedly za ruku“ a napovídaly jim, co mají dělat, aby byli ve věci úspěšní [nález sp. zn. IV. ÚS 3/18 ze dne 18. 9. 2018 (N 154/90 SbNU 503), bod 37].

38. Je třeba dále zdůraznit, že koncepce procesní poučovací povinnosti podle českého občanského soudního řádu stojí na pravidlu, že ji mají soudy bez ohledu na to, zda je účastník zastoupen — a že musí poučovat rovněž účastníka zastoupeného advokátem (profesionálem poskytujícím právní služby). Takové pojetí poučovací povinnosti je ve srovnání s jinými systémy (například se sousedním Slovenskem) unikátní a její realizace se může při „necitlivém“ poučování dostávat do konfliktu se zásadou rovnosti stran. Meze přiměřené aktivity soudu při poučování účastníků řízení ohledně jejich povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní je proto v jednotlivých případech třeba hodnotit právě perspektivou zásady rovnosti zbraní ve smyslu čl. 37 odst. 3 Listiny. Ani poučení soudem nesmí nepřiměřeně zvýhodňovat jednu procesní stranu oproti druhé [srov. nález sp. zn. III. ÚS 104/96 ze dne 19. 9. 1996 (N 84/6 SbNU 105) či nález sp. zn. I. ÚS 4004/14 ze dne 22. 9. 2015 (N 174/78 SbNU 593)]. V tomto ohledu je klíčové, že prostor procesních stran tvrdit rozhodné skutečnosti a navrhnout důkazy i možnost soudu poučovat účastníky o jejich povinnostech, jsou v civilním sporném řízení omezeny zákonem — a to především zákonnou koncentrací nalézacího řízení.

39. Institut zákonné koncentrace řízení zakotvený především v § 118b o. s. ř. stanoví pravidlo, podle kterého mohou účastníci řízení uvést rozhodné skutečnosti a označit důkazy k jejich prokázání pouze v určité fázi nalézacího řízení — nejpozději do konce poskytnuté lhůty po skončení prvního jednání, které se ve věci konalo, neprovedl-li soud předtím přípravné jednání; jde o takzvaný zákaz novot po dosažení koncentračního bodu. Zákonná koncentrace řízení byla do civilního sporného procesu zavedena od 1. 7. 2009 tzv. souhrnnou novelou občanského soudního řádu (provedenou zákonem č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony). Její přijetí mělo primárně zajistit aktivitu účastníků a minimalizovat nutnost odročování jednání z důvodu nových tvrzení a důkazů mimo výjimečné případy výslovně předpokládané zákonem (viz důvodová zpráva k citovanému zákonu).

40. Účastníci sporného řízení mají podle současné procesní úpravy zákonem ohraničený časový prostor, ve kterém musí splnit povinnost tvrzení, tedy uplatnit všechny skutečnosti právně významné pro žalovaný nárok nebo obranu proti němu a označit důkazy způsobilé prokázat tvrzené skutečnosti. Neučiní-li tak ve vymezené fázi řízení, soud ke skutečnostem a důkazům uplatněným po limitu zásadně nesmí přihlídnout; přihlédl-li by k opožděně navrženému důkazu, šlo by o důkaz nezákonný.

41. Po rozhodném okamžiku koncentrace řízení může soud k později tvrzeným skutečnostem či označeným důkazům přihlídnout jen výjimečně: 1) jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost dosud provedených důkazních prostředků; 2) jde-li o nově vzniklé skutečnosti nebo důkazy, které nastaly až po prvním jednání ve věci (respektive po přípravném jednání); 3) jde-li o skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl bez své viny včas uvést; 4) jde-li o skutečnosti nebo důkazy, které účastníci uvedli poté, co byl některý z nich po koncentraci řízení vyzván k doplnění rozhodujících skutečností (podle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř.) [viz § 118b odst. 1 věta třetí]. Poučovací povinnost podle § 118a o. s. ř. tedy „prolamuje“ zákonnou koncentraci; proto s ní musí soudce zacházet citlivě, aby neporušil zásadu rovnosti zbraní.

42. Z pohledu zákonné poučovací povinnosti soudu (a rovnosti zbraní účastníků řízení) je klíčové, že institut koncentrace nalézacího řízení znamená nejenom povinnost účastníků předložit včas tvrzení a důkazní návrhy, ale také (nebo spíše především) důležitý závazek pro soud, který spočívá právě v povinnosti soudu rozhodnout zpravidla (tedy až na výjimky) při prvním jednání ve věci (§ 114a odst. 1 o. s. ř.), jež je v české justici hromadně porušována. Institut koncentrace řízení ve smyslu § 118b o. s. ř. je nástrojem soudu, jak naplnit ústavní právo účastníků řízení na projednání a rozhodnutí věci v přiměřené lhůtě (usnesení sp. zn. III. ÚS 231/11 ze dne 17. 2. 2011). Jinak řečeno: Procesní předpisy nutí účastníky, aby včas „odkryli karty“, a soud, aby postupoval koncentrovaně, neodročoval jednání a v rozumné době rozhodl. Tomu proto musí odpovídat i způsob, jakým soud účastníky řízení vede, tedy mimo jiné, jak a kdy je poučuje.

43. Má-li být nalézací řízení standardně zkoncentrováno nejpozději do skončení prvního jednání, musí soudy plnit svoji poučovací povinnost ohledně povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní (§ 118a odst. 1 a 3 o. s. ř.) takovým způsobem, aby zákonná koncentrace skutečně nastala a její smysl mohl být zachován. Na jednu stranu platí, že řádné poučení ze strany soudu ohledně povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní je předpokladem pro zákonnou koncentraci řízení; na druhou stranu je soud při poučování omezen okamžikem koncentrace, po kterém standardně další výzvu k doplnění skutkových tvrzení a důkazních návrhů nemůže účastníkům poskytovat. České pojetí procesní koncentrace vychází navíc z předpokladu, že jde o koncentraci „zákonnou“, která nastává přímo ze zákona, bez ohledu na to, zda si ji soudce či účastníci přejí.

44. Zdůrazněme na tomto místě, že z pohledu zásady rovnosti zbraní (a spravedlivého procesu v širším slova smyslu) není možné koncentraci řízení opakovaně prolamovat (oddalovat či obcházet) nepřiměřeným poučováním účastníků řízení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. Takový postup by totiž byl v rozporu se smyslem zákonné koncentrace nalézacího řízení a nepřiměřeně by nabourával meze poučovací povinnosti nalézacího soudu ve smyslu modifikované projednací zásady ovládající civilní spor. Soud poučovat má, ale jenom ve správný čas, citlivě, a tak, aby neporušoval zásadu rovnosti účastníků.

VIII. 1 c) Poučovací povinnost v odvolacím řízení a princip neúplné apelace

45. Vyplyvá-li z dosud uvedeného, že zákonná poučovací povinnost nalézacího soudu má své meze, které jsou spojeny s institutem zákonné koncentrace řízení, je dále třeba dospět k závěru, že obdobné meze poučovací povinnosti platí rovněž v řízení odvolacím.

46. Podle § 213b odst. 1 o. s. ř. platí, že i v odvolacím řízení má soud povinnost postupovat podle § 118a téhož zákona a musí účastníky řízení poučit o jejich povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní, je-li to pro řádné objasnění skutkového stavu potřebné. Takové poučení odvolacím soudem ovšem nemůže vést k uplatnění nových skutečností nebo důkazů v rozporu s § 205a nebo § 211a o. s. ř.

47. Právě uvedené pravidlo, podle něhož odvolací soud musí poučovat účastníky, jen nevede-li to k uplatnění zákonem zakázaných novot, vyplývá z principu neúplné apelace, kterým je odvolací řízení v českém sporném procesu ovládáno a který souvisí s institutem zákonné koncentrace nalézacího řízení [viz nálezn. sp. zn. II. ÚS 385/15 ze dne 8. 12. 2015 (N 206/79 SbNU 353)]. Občanský soudní řád totiž předpokládá, že spor po skutkové stránce proběhne primárně před soudem nalézacím. V souladu s principem neúplné apelace se má dokazování odehrávat zásadně u nalézacího soudu jako u tzv. skutkové instance a pouze ve výjimečných případech zákon připouští doplnění dokazování v odvolacím řízení. Podle § 205a ve spojení s § 211a o. s. ř. platí, že v odvolacím řízení mohou účastníci řízení namítat nové skutečnosti nebo navrhopvat nové důkazy, které nebyly uplatněny před nalézacím soudem, pouze jestliže:

- a) se týkají podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce (přisedícího) nebo obsazení soudu;
- b) jimi má být prokázáno, že v řízení došlo k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci;
- c) jimi má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí nalézacího soudu;
- d) jimi má být splněna povinnost tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti nebo důkazní povinnost, a to za předpokladu, že pro nesplnění některé z uvedených povinností neměl odvolatel ve věci úspěch a že odvolatel nebyl řádně poučen podle § 118a odst. 1 až 3;
- e) odvolatel nebyl řádně poučen podle § 119a odst. 1;
- f) nastaly (vznikly) po vyhlášení (vydání) rozhodnutí soudu prvního stupně.

48. Přestože tedy obecně platí, že poučovací povinnost podle § 118a o. s. ř. zavazuje i odvolací soud, bylo by v rozporu se strukturálním pojetím civilního sporného procesu, kdyby tento soud zákonnou poučovací povinnost využíval způsobem, který by vedl k prolamování zákonné koncentrace a principu neúplné apelace. Řečeno jinak — poučovací povinnost odvolacího soudu podle § 118a o. s. ř. je striktně limitována tím, že nemůže mít za následek uplatnění nových skutečností nebo důkazů za jiných podmínek, než jaké jsou pro účastníky řízení vymezeny v § 205a ve spojení s § 211a o. s. ř. Řečeno ještě jinak — jiné poučení ze strany odvolacího soudu než takové, které je v intencích naposledy uvedených ustanovení, může být v rozporu se zásadou rovnosti účastníků a principy spravedlivého procesu podle čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 37 odst. 3 Listiny.

49. Úkolem odvolacího soudu totiž není suplovat roli soudu nalézacího prostřednictvím institutu poučovací povinnosti ohledně břemene tvrzení a břemene důkazního. Poučení ze strany odvolacího soudu, které má účastníka pobídnout k označení nových tvrzení či důkazů, proto typicky připadá v úvahu pouze v omezeném okruhu případů: nesplní-li nalézací soud řádně svoji zákonnou poučovací povinnost (poučení podle § 118a odst. 1 a 3 či § 119a odst. 1 o. s. ř.) či v případě, že odvolací soud změní právní názor, a proto musí vytvořit účastníkům řízení procesní prostor k dotvrzení relevantních skutečností a navržení odpovídajících důkazů (§ 118a odst. 2 o. s. ř.) [§ 205a písm. d) a e) o. s. ř.]. To je navíc

procesně správný postup — směřující ke skončení věci v odvolací instanci, rozhodně vhodnější než zrušení rozsudku soudu prvního stupně.

50. Klíčové je, že hranice zákonné poučovací povinnosti v odvolacím řízení je nutné znovu posuzovat perspektivou zásady rovnosti účastníků řízení. Očekávají-li všichni účastníci sporného řízení legitimně, že těžiště zjišťování skutkového stavu bude probíhat před nalézacím soudem do okamžiku jeho koncentrace, a zároveň, že v odvolacím řízení nebude možné uplatňovat novoty v souladu s principem neúplné apelace, bylo by v rozporu se zásadou rovnosti zbraní, kdyby odvolací soud poučovací povinnost využil nedůvodně v neprospěch jedné procesní strany. Pobídka účastníka (i zastoupeného advokátem) k doplnění tvrzení a důkazních návrhů v podobě poučení podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. patří primárně do nalézacího řízení. Je v rozporu se zásadou rovnosti účastníků řízení, prolomí-li odvolací soud v odvolacím řízení, ovládaném principem neúplné apelace, neoprávněně zásadu koncentrace nalézacího řízení prostřednictvím nepřipadného poučení jednoho z účastníků.

VIII. 1 d) Aplikace obecných východisek na nyní projednávaný případ

51. Právě shrnutá obecná východiska lze aplikovat na nyní projednávaný případ. Stěžovatel především namítá, že odvolací soud porušil zásadu koncentrace řízení, neboť na návrh vedlejší účastnice provedl důkaz výsledkem svědka — účetního vedlejší účastnice, byť byl navržen až po uplynutí koncentrační lhůty při jednání před odvolacím soudem. Podle Ústavního soudu je stěžovateli v tomto ohledu nutné dát zapravdu.

52. Nalézací soud v případě stěžovatele dospěl k závěru, že vedlejší účastnice neunesla břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně tvrzené pohledávky z titulu náhrady škody — nesplnila povinnost tvrdit a prokázat, že stěžovatel smluvně převzal povinnost kontrolovat dodržování maximálního zatížení vozidel při provádění přepravy. Ze soudního spisu vyplývá, že nalézací soud vedlejší účastnici o povinnosti tvrdit a navrhnout důkazy ohledně smluvního ujednání poučil podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., dokonce opakovaně — při jednání dne 2. 11. 2021 (č. l. 23) a 17. 5. 2022 (č. l. 57). Účastníci řízení byli nalézacím soudem také poučeni o koncentraci řízení podle § 118b a 119a odst. 1 o. s. ř. během jednání dne 17. 5. 2022 (č. l. 57). Vedlejší účastnice v reakci na poučení při jednání dne 17. 5. 2022 navrhla provést důkazy pouze účastnickými výsledky jednatele vedlejší účastnice a stěžovatele (tj. jen podpůrné důkazy v podobě účastnických výsledků ve smyslu § 131 o. s. ř.), a dále čestnými prohlášeními přepravních společností — další tvrzení ani důkazní návrhy nevznesla (č. l. 57).

53. Nalézací soud některé vedlejší účastníci navržené důkazy — především účastnický výslech jednatele vedlejší účastnice a stěžovatele — neprovedl, jelikož je považoval za nadbytečné, či že skutečnosti, jež měly být navrženými důkazy prokázány, byly prokázány jinak (bod 13 rozsudku nalézacího soudu); dále zamítl navazující návrhy vedlejší účastnice na provedení důkazů označených v podání ze dne 19. 5. 2022, neboť byly učiněny až po koncentraci řízení (tamtéž).

54. V posuzované věci je podle Ústavního soudu klíčové, že odvolací soud vedlejší účastnici — žalobkyni zastoupenou advokátkou ve sporu dvou podnikatelů — při prvním jednání dne 14. 12. 2022 znovu poučil podle § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř., aby konkrétně tvrdila, jakým způsobem měl stěžovatel plnit své povinnosti od počátku až do konce uskutečnění přepravy, a zároveň aby nabídla důkazy k prokázání svého tvrzení (č. l. 97). Takové

poučení podle Ústavního soudu bylo protiústavní, protože nalézací soud stejné poučení vedlejší účastníci poskytl již před koncentrací řízení. Odvolací soud přitom právní názor oproti nalézacímu soudu ohledně povinnosti vedlejší účastnice tvrdit obsah smluvního ujednání nezměnil (ve smyslu § 118a odst. 2 o. s. ř.). Již uvedeným nepřipadným poučením tedy odvolací soud neoprávněně prolomil zásadu koncentrace nalézacího řízení, což čímž porušil zásadu rovnosti účastníků řízení. Poskytnutím dodatečného prostoru vedlejší účastníci přitom odvolací soud protiústavně znevýhodnil stěžovatele, který legitimně očekával, že těžiště zjišťování skutkového stavu ve sporném procesu bude před nalézacím soudem.

55. Podle Ústavního soudu odvolací soud dále protiústavně porušil princip koncentrace civilního řízení i neúplné apelace, protože u třetího jednání v odvolacím řízení vyslechl svědka — účetního společnosti —, což vedlejší účastnice navrhla až při druhém jednání před odvolacím soudem, a tedy provedl (nezákonný) důkaz v rozporu s § 118b o. s. ř. Vedlejší účastnice tak učinila až v návaznosti na odvolacím soudem provedený účastnický výslech jejího jednatele, který navrhovala již v řízení před nalézacím soudem.

56. Nově navržený důkaz výsledkem svědka — účetního společnosti — byl podle Ústavního soudu nepřipustný ve smyslu § 205a o. s. ř., jelikož nespadal pod žádnou výjimku ze zákazu novot podle citovaného ustanovení: netýkal se podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce nebo obsazení soudu [písm. a)]; nemělo jím být prokázáno, že v řízení došlo k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [písm. b)]; neměla jím být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, na nichž spočívalo rozhodnutí nalézacího soudu [písm. c)]; neměla jím být splněna povinnost tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti nebo důkazní povinnost, neboť vedlejší účastnice byla dříve nalézacím soudem řádně poučena podle § 118a odst. 1 až 3 jakož i § 119a odst. 1 [písm. d) a e)]; nenastal (nevznikl) po vyhlášení (vydání) rozhodnutí nalézacího soudu.

57. Jednoduše řečeno, vedlejší účastníci nic nebránilo důkaz výsledkem účetního navrhnout již před nalézacím soudem před koncentrací řízení, neboť jednatel společnosti o osobě účetního objektivně věděl již dříve. Bylo pouze odpovědností vedlejší účastnice v postavení žalobkyně, aby v součinnosti s jejím advokátem tento důkaz navrhla včas.

58. Lze shrnout, že odvolací soud svým postupem porušil zásadu rovnosti účastníků řízení. Protiústavně prolomil princip koncentrace civilního nalézacího řízení a princip neúplné apelace, protože vedlejší účastníci — žalobkyni ve sporu dvou podnikatelů — znovu vyzval k doplnění důkazních návrhů, aby následně nově navržený důkaz výsledkem účetního společnosti provedl, což mělo za následek změnu výsledku řízení a úspěch vedlejší účastnice ve sporu. Odvolací soud podle Ústavního soudu aplikoval procesní pravidla nepřiměřeně, v rozporu s legitimním očekáváním stěžovatele.

VIII. 2 Porušení práva na spravedlivý proces: opomenutý důkaz a nepřezkoumatelnost rozhodnutí

59. Odvolací soud napadeným rozhodnutím rovněž porušil zároveň základní právo na spravedlivý proces, a to dvojnásobem: Zaprvé se v napadeném rozhodnutí opomněl vypořádat s důkazním návrhem, jenž stěžovatel učinil v reakci na provedení účastnického výslechu vedlejší účastnice. Stěžovatel písemným podáním doručeným odvolacímu soudu dne 31. 1. 2023 navrhl provést důkaz svým účastnickým výsledkem; odkázal přitom

na obsah výsledku jednatele vedlejší účastnice a uvedl, že je způsobilý vyjádřit se k obsahu ústní dohody (č. 1. 104). Odvolací soud na tento návrh v napadeném rozhodnutí nezareagoval, což je v rozporu s právem stěžovatele na spravedlivý proces [viz např. nálezn. sp. zn. II. ÚS 1738/16 ze dne 1. 3. 2017 (N 38/84 SbNU 439)]. Popsané pochybení je o to závažnější, provedl-li na druhou stranu odvolací soud účastnický výslechn jednatele vedlejší účastnice.

60. Zadruhé, napadené rozhodnutí odvolacího soudu není přezkoumatelné v části týkající se nároku vedlejší účastnice na vydání bezdůvodného obohacení, jež jí mělo vzniknout v rozsahu 8 005 Kč. Nálezací soud žádné dokazování k tomuto nároku v nálezacím řízení pro nadbytečnost neprováděl. Odvolací soud následně bez dalšího dospěl k závěru, že nárok vedlejší účastnice je dán, neboť stěžovatel neprokázal, že by byla provedena veškerá doprava, za níž účtoval vedlejší účastnici odměnu v podobě provize. Uvedený závěr je nepřezkoumatelný [k povinnosti řádného odůvodnění srov. kupříkladu nálezn. sp. zn. III. ÚS 3411/19 ze dne 2. 6. 2020 (N 115/100 SbNU 299), bod 19, či nálezn. sp. zn. IV. ÚS 3754/19 ze dne 12. 5. 2020 (N 95/100 SbNU 130), bod 10].

IX. Závěr

61. Lze shrnout, že odvolací soud v rozporu se zásadou rovnosti účastníků provedl v odvolacím řízení další dokazování, čímž nepřiměřeně prolomil princip koncentrace civilního sporného řízení i princip neúplné apelace. Odvolací soud zároveň porušil základní právo stěžovatele na spravedlivý proces, protože opomenul vypořádat stěžovatelem navrhovaný důkaz a zároveň své rozhodnutí neodůvodnil přezkoumatelným způsobem.

62. Na odvolacím soudu nyní bude, aby v souladu s ústavními požadavky zásady rovnosti účastníků řízení a spravedlivého procesu znovu rozhodl o odvolání vedlejší účastnice.

63. Protože odvolací soud porušil základní práva stěžovatele zakotvená v čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 37 odst. 3 Listiny, Ústavní soud napadený rozsudek zrušil [§ 82 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 8. ledna 2025

Jan Wintř
předseda senátu